

Tutkielmanteko-ohjeet

Ennen kuin aloitat tutkielman tekemisen, lue huolella nämä ohjeet. Kun toimit niiden mukaisesti, säästyt monelta harmilta, ja lopputulos miellyttää niin kirjoittajaa kuin lukijaakin.

I TUTKIMUSONGELMA

Tutkielman tekeminen tarkoittaa jonkin asian tutkimista. Aivan ensimmäiseksi mietitään, mikä ongelma tutkimuksella halutaan selvittää tai mihin kysymykseen halutaan etsiä vastaus. Tarkoituksena ei ole koota yhteen johonkin aiheeseen liittyviä irrallisia tietoja, vaan tutkimuksen tekoa ohjaa jokin erityinen ongelma, jota tiedoilla pyritään ratkaisemaan.

Tutkimusongelman määrittelemisen on tutkielman tekemisen kannalta olennaisin vaihe. Ongelman tulee liittyä kurssin sisältöön ja sen on hyvä kiinnostaa tutkielman tekijää. Tutkielma ei saa olla liian suppea, mutta ei myöskään turhan laaja. Riittävä laajuus on noin 10–12 liuskaa.

Ennen kuin aloitat tutkielman tekemisen, esitele ohjaavalle opettajallesi kirjallisessa muodossa tutkimusongelmasi ja tärkeimmät kirjalliset lähteet, joita suunnittelet käyttäväsi (ota kirjat mukaan). Sovi keskusteluaika (noin 15 min.) opettajan kanssa etukäteen.

II TUTKIELMAN RAKENNE

Tutkielma koostuu seuraavista osista:

1. Kansilehti
2. Sisällysluettelo
3. Johdanto
4. Pääluvut eli sisältöluvut (noin 3–4)
5. Yhteenveto
6. Lähteet

1. KANSILEHTI

Kansilehdelle tulee kirjoittaa

- tutkielman otsikko
- tutkielman tekijän nimi ja ryhmä
- tutkielman valmistumispäivämäärä
- ohjaavan opettajan nimi.

Kirjoita otsikko keskelle, muut tiedot oikeaan alareunaan.

2. OTSIKKO

Hyvä tutkielman otsikko kattaa koko käsiteltävän aiheen ja on kuitenkin samaan aikaan tiivis. Hyvin pitkiä otsikoita tulee välttää. Myös pääluvut tulee otsikoida. Otsikon tulee aina kuvata luvun todellista sisältöä. Pääluja voi jäsentää vielä alalukujen avulla. Tällöin myös kaikki alaluvut tulee otsikoida.

3. SISÄLLYSLUETTELO

Sisällysluettelon tulee olla siisti ja selkeä. Siihen merkitään tutkielman pääotsikko, päälukujen ja alalukujen otsikot sekä sivunumerot. Halutesasi voit vaihtaa otsikot "Johdanto" ja "Yhteenveto" tutkimusongelmaan liittyviin otsikoihin. Se ei kuitenkaan ole välttämätöntä.

Sekä pääluvut että alaluvut numeroidaan. Jos pääluvun numero on 2, niin alaluvut numeroidaan 2.1., 2.2., 2.3. jne. Jos alalukuja käytetään, niitä tulee olla enemmän kuin yksi. Esim:

MIKÄ OLI BERLIININ ROOLI KYLMÄSSÄ SODASSA?

	Sivu
1. Johdanto	1
2. Saksa maailmansodan jälkeen	2
2.1. Miehitysvyöhykkeiden Saksa	2
2.2. Tilanne kiristyy – Berliinin kriisi	3
2.3. Erillisten Saksojen synty	5
3. Muuri jakaa Berliinin	6
3.1. Aivovuoto idästä ei lopu	6
3.2. Berliinin muuri – kylmän sodan symboli	7
4. Berliinin muuri murtuu	8
4.1. DDR yrittää vielä	8
4.2. Rajat auki – Saksat yhdistyvät	9
5. Kylmän sota päättyi muurin harjalla	10
Lähteet	11

4. JOHDANTO

Johdannossa esitellään tutkittava aihe, määritellään selkeästi tutkimusongelma ja nimetään keskeiset lähteet. Johdannossa on myös hyvä perustella, miksi tutkielmassa tarkastellaan aihetta juuri valitusta näkökulmasta.

5. PÄÄLUVUT

Tieteelliseen tekstiin kuuluu objektiivisuus eli ei pidä kirjoittaa romaania tai mielipidetekstiä, vaan perustaa tiedot lähteisiin.

Teksti tulee rakentaa siten, että

- jokaisesta tiedosta käy ilmi, mistä lähteestä se on peräisin (paitsi yleistietoon liittyvät seikat).
- tietoja ei kerätä lähteistä luetteloksi, vaan kirjoittaja pohtii lähteiden tarjoamien tietojen suhdetta toisiinsa (esim. "Toisin kuin Rautkallio, Suomi esittää, että..."). Näin kirjoittaja osoittaa olevansa analyyttinen; pohtineensa ja arvioineensa lukemaansa.
- omat mielipiteet ja johtopäätökset erottuvat selvästi lähteistä ke-rätyistä tiedoista (esim. "Mielestäni Rautkallion tulkinta...").
- teksti on selkeää ja jäsenneltyä. Kirjoittaja on suunnitellut huolella, missä järjestyksessä hän asiat esittää.

Käytettyihin lähteisiin viitataan siten, että käytetään alaviitteitä. Viitteessä tulee mainita tekstin lähteenä toimineen teoksen kirjoittajan sukunimi (jonka mukaan lähde on järjestetty lähdeluetteloon), teoksen kirjoittamisvuosi sekä tekstin lähteenä käytettyjen sivujen numerot (Esim. Jakobson 1997, 56–57). Tutkielman lopussa olevasta lähdeluettelosta tulee löytyä lähteiden täydelliset bibliografiset tiedot. Viitenumerot tulevat tekstiin ja itse alaviitteet sivun alareunaan. Tietokoneen tekstinkäsittelyohjelman avulla alaviitteitä on helppo luoda, muokata ja poistaa. Kone huolehtii siitä, että viitteet tulevat aina sivun loppuun, oikealle paikalleen.

Viitenumeron paikka tekstissä määrittyy seuraavasti:

- 1) Kappaleen viimeisen lauseen pisteen jälkeen, jos kaikki kappaleen perustana olevat lähteet ja niistä käytetyt sivut mainitaan kyseisessä viitteessä.
- 2) Välittömästi lainausmerkkien perään, mikäli käytetään suoraa lainausta.
- 3) Välittömästi lauseen loppuun (pisteen perään), mikäli tekstissä mainitaan nimeltä joku tutkija tai muu kirjoittaja tai mikäli on kyseessä tutkimusongelman kannalta keskeinen asia, jota halutaan perustella viittaamalla lähteisiin välittömästi.
- 4) Välittömästi sanan perään, mikäli kyseessä on käsite/asia/henkilö, jota tarkastellaan laajemmin alaviitteessä.
- 5) Harkinnan mukaan joko lauseen tai koko kappaleen perään, mikäli alaviitteessä käsitellään varsinaiseen tutkimusteemaan liittymätöntä asiaa. Tällöin viitenumeron paikka määräytyy sen mukaan, mihin viitteen sisältö liittyy. Onko se poikkeava näkökulma tai lisätieto esim. jonkin lauseen vai koko kappaleen kuvaamaan asiaan.

6. YHTEENVETO

Yhteenvedossa esitellään lyhyesti aiheesta tehdyt havainnot. Samalla esitetään tutkimusongelman ratkaisu ja perustellaan se lyhyesti sen pohjalta, mitä sisältöluvuissa on esitetty. Yhteenvedossa ei tuoda esiin enää mitään uutta.

7. LÄHTEET

Lähteisiin eli lähdeluetteloon merkitään käytetty kirjallisuus täydellisine bibliografisine tietoineen. Lähdeluettelon tarkoitus on, että sen avulla lukija voi löytää minkä tahansa tutkielmassa käytetyn lähteen.

Lähteet tulee luetteloida aakkosjärjestyksessä kirjoittajan sukunimen mukaan. Mikäli teoksella on useampia tekijöitä, se laitetaan lähdeluetteloon aakkosissa ensimmäisenä olevan henkilön mukaan. Jos teos on artikkelikokoelma ja siitä on käytetty vain yhtä artikkelia, määräytyy paikka aakkosjärjestyksessä artikkelin kirjoittajan sukunimen mukaan.

Nämä tiedot lähdeluetteloon, kun kyseessä on

- 1) kokonainen teos:
Kirjoittajan sukunimi, Etunimi, Kirjan nimi. Monesko painos. Mahdollinen suomentaja. Painopaikka ja -vuosi.
- 2) artikkeli, joka sisältyy johonkin kirjaan/lehteen:
Kirjoittajan sukunimi, Etunimi, Artikkelin nimi. –Teoksen/Lehden nimi. (Sarjan nimi ja numero/Lehden numero/vuosikerta). Toimittaja /Toimittajat. Painopaikka ja -vuosi, artikkelin sivunumerot.

Huomaa, miten yllä oleviin ohjeisiin sijoittuvat isot alkukirjaimet, pilkut, pisteet ja viivat. Ne kertovat sinulle, miten lähdeluettelossa tulee mikäkin asia merkitä. Ole huolellinen!

Jotta lähdeluettelo olisi helppolukuinen, kannattaa käyttää sisennyksiä siten, että kirjoittajien nimet erottuvat. Esim.:

Jakobson, Max

Pelon ja toivon aika II. 20. vuosisadan tilinpäätös. Keuruu 2001.

Merkitse lähdeluettelon loppuun myös käyttämäsi www-osoitteet.

10. TUTKIELMAN ARVOSTELU

Arvioinnissa kiinnitetään huomiota erityisesti seuraaviin seikkoihin:

- tutkimusongelman määrittely ja perustelu
- lähteiden monipuolisuus ja asianmukaisuus
- taito analysoida lähteitä: yhdistellä, vertailla ja arvioida lähteiden esittämiä näkökulmia eli taito tehdä johtopäätöksiä ja perustella ne
- työn ulkoasu, tekstin selkeys, otsikointi ym., mikä liittyy näiden ohjeiden noudattamiseen.

TUTKIMISEN ILOA!